

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2018. gada 20. jūnijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Gunārs Kusiņš un Daiga Rezevska,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 80/2018),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Ceļu satiksmes likuma 43.⁶ panta trešo daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 21. un 25. pantam, 26. panta pirmās daļas pēdējam teikumam, 32. panta otrajai daļai, 33. pantam, Administratīvā procesa likuma 2. panta 1. punktam, 3. panta otrajai daļai, 4. panta pirmās daļas 2. punktam un otrajai daļai, kā arī 12. un 13. pantam un Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. pantam.

2. Apstrīdētā norma nosaka: „Par pārkāpumu, kas fiksēts ar tehniskiem līdzekļiem (fotoiekārtas vai videoiekārtas), neapturot transportlīdzekli, personai uzliek attiecīgajam pārkāpumam noteikto minimālo naudas sodu.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas kompetence ir noteikta Satversmes 85. pantā, kā arī Satversmes tiesas likuma 1. un 16. pantā. Satversmes tiesas likuma 16. pantā ir izsmeļoši uzskaitītas Satversmes tiesā izskatāmās lietas.

4.1. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka tās kompetencē neietilpst vienāda juridiska spēka tiesību normu savstarpējo pretrunu izvērtēšana (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2011. gada 30. marta sprieduma lietā Nr. 2010-60-01 10.2. punktu un 2013. gada 28. marta sprieduma lietā Nr. 2012-15-01 15.4. punktu*).

Tādējādi Pieteikuma iesniedzējas prasījums izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 21. un 25. pantam, 26. panta pirmās daļas pēdējam teikumam, 32. panta otrajai daļai, 33. pantam, Administratīvā procesa likuma 2. panta 1. punktam, 3. panta otrajai daļai, 4. panta pirmās daļas 2. punktam un otrajai daļai, kā arī 12. un 13. pantam nav piekritīgs Satversmes tiesai.

4.2. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei.

Līdz ar to prasījums izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. pantam ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja ir saukta pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.⁸ panta ceturtajā daļā noteiktā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu. Minētais pārkāpums fiksēts ar fotoiekārtu, neapturot transportlīdzekli. Pamatojoties uz apstrīdēto normu, viņai uzlikts attiecīgajam pārkāpumam noteiktais minimālais naudas sods. Tādējādi apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzējai ir piemērota, un pieteikumā ir norādīts uz tās iespējamo neatbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 4. punktu Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikums iesniegts par jau izspriestu prasījumu. Lai izvērtētu, vai pieteikums iesniegts par jau izspriestu prasījumu, jānoskaidro, vai: 1) prasījums formāli ir izspriests; 2) prasījums ir mainījies pēc būtības; 3) pastāv būtiski jauni apstākļi, kuru dēļ prasījumu nevarētu uzskatīt par jau izspriestu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2016. gada 29. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2015-19-01 10.1.–10.5. punktu*).

Satversmes tiesa 2013. gada 28. martā pieņēma spriedumu lietā Nr. 2012-15-01 „Par Ceļu satiksmes likuma 43.⁶ panta trešās, piektās, septītās un astotās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam” (turpmāk – spriedums lietā Nr. 2012-15-01). Šajā spriedumā Satversmes tiesa citstarp atzina Ceļu satiksmes likuma 43.⁶ pantu, ciktāl tas neparedz tiesības apstrīdēt un pārsūdzēt protokolu – lēmumu mehāniskā transportlīdzekļa īpašniekam (turētājam), kurš nav bijis transportlīdzekļa vadītājs brīdī, kad izdarīts pārkāpums, kas fiksēts ar tehniskiem līdzekļiem (fotoiekārtām vai videoiekārtām), neapturot transportlīdzekli, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam un spēkā neesošu no 2013. gada 1. oktobra, ja likumdevējs līdz minētajam datumam nav pilnveidojis tiesību aktos paredzēto regulējumu atbilstoši šajā

spriedumā norādītajam. Vienlaikus Satversmes tiesa arī atzina Ceļu satiksmes likuma 43.⁶ pantu, ciktāl tas nosaka ceļu satiksmes pārkāpumu fiksēšanu ar tehniskiem līdzekļiem (fotoiekārtām vai videoiekārtām), neapturot transportlīdzekli, kā arī soda piemērošanas un izpildes regulējumu, pārējā daļā par atbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam.

Ar 2013. gada 21. novembra likumu “Grozījumi Ceļu satiksmes likumā”, kas stājās spēkā 2013. gada 26. decembrī, 43.⁶ pants, tostarp arī šā panta trešā daļa, izteikta jaunā redakcijā. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējai apstrīdētā norma ir piemērota redakcijā, kādā tā izteikta ar šo likumu. Spriedumā lietā Nr. 2012-15-01 apstrīdētās normas satversmība redakcijā, kas ir spēkā pēc 2013. gada 26. decembra, nav vērtēta.

Līdz ar to pieteikumā ietverto prasījumu izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. pantam nevar uzskatīt par izspriestu Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 4. punkta izpratnē.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma, tam pievienotajiem dokumentiem, kā arī Tiesu informācijas sistēmā pieejamās informācijas secināms, ka Pieteikuma iesniedzēja ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Proti, viņa ir apstrīdējusi un pārsūdzējusi administratīvā pārkāpuma protokolu – lēmumu.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmais teikums nosaka: „Konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no dienas, kad stājies spēkā Rīgas apgabaltiesas lēmums par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību, tas ir, – no (datums). Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2018. gada 22. maijā. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to prasījums izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

No pieteikumā ietvertajiem apsvērumiem secināms, ka Pieteikuma iesniedzēja pēc būtības apstrīd normas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertajam vienlīdzības principam, nevis visam Satversmes 91. pantam. Pēc Pieteikuma iesniedzējas ieskata, apstrīdētā norma rada atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras pārsniegušas atļauto braukšanas ātrumu un šāds pārkāpums fiksēts ar tehniskiem līdzekļiem, neapturot transportlīdzekli, un personām, kuras pārsniegušas atļauto braukšanas ātrumu un šāds pārkāpums fiksēts ar speciālām mērierīcēm Ceļu satiksmes likuma 43.⁴ panta izpratnē. Par objektīvu atšķirīgas attieksmes pamatu nevarot uzskatīt to, ar kādu ierīci tiek fiksēts pārkāpums.

Satversmes tiesa ir vairākkārt atzinusi, ka, vērtējot apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, jānoskaidro: 1) vai un kuras personas (personu grupas) atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos; 2) vai apstrīdētā norma paredz vienādu vai atšķirīgu attieksmi pret šīm personām; 3) vai šādai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2011. gada 10. jūnija sprieduma lietā Nr. 2010-69-01 10. punktu*). Savukārt, lai noteiktu, vai un kuras personas atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos, nepieciešams atrast šīs grupas vienojošo pazīmi (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2004. gada 21. maija sprieduma lietā Nr. 2003-23-01 12. punktu*). Turklāt Satversmes tiesa ir arī norādījusi, ka pasākumi, kurus valsts veic, lai novērstu ātruma ierobežojuma pārkāpumus, ir vērsti uz citu cilvēku tiesību – tiesību uz dzīvību un tiesību uz veselību, kā arī īpašuma tiesību – aizsardzību. Attiecībā uz ceļu satiksmes pārkāpumiem valsts savos tiesību aktos var paredzēt ne vien fakta legālo prezumpciju, bet pat transportlīdzekļa īpašnieka stingro atbildību. Šāda rīcība ir attaisnojama, lai

paaugstinātu ceļu satiksmes drošības līmeni, lai automātiski fiksētie ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumi nepaliktu nesodīti un lai pārkāpumu izmeklēšana un sodīšana par tiem neradītu pārmērīgu slogu valsts iestādēm (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 28. marta sprieduma lietā Nr. 2012-15-01 18.2. punktu*).

Pieteikumā ir citētas Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa normas, kā arī izklāstīts viedoklis par apstrīdēto normu. Tomēr Pieteikuma iesniedzēja nav sniegusi juridisko pamatojumu tam, ka viņas norādītās personu grupas atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos. Turklāt pieteikumā nav ietverts juridiskais pamatojums tam, ka iespējamai ar apstrīdēto normu radītai atšķirīgai attieksmei nav leģitīma mērķa un šāda attieksme neatbilst samērīguma principam.

Līdz ar to prasījums izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 1. un 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 80/2018).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

S. Osipova